

ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରଚାରରେ ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ଭିଡିଓ

ସହଦେବ ସାହୁ

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଅମିତ ଶାହାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ଭିଡିଓ କରି ଯୋସିଆଲ ମିଡିଆରେ ଛାଡ଼ିଥିବା ୫ ଟେଲିଜାନା କଂଗ୍ରେସୀ କର୍ମୀଙ୍କୁ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ପୋଲିସ ଭିରପ କରି କୋର୍ଟ ଚାଲାଣ କରିଛି। ସେମାନେ ଜଣକ ୧୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ୨ କାମିନିଦାର ଦେଇ କାମିନିରେ ଅଛନ୍ତି। ଏ ଘଟଣା ଘଟିଛି ମେ ମାସ ଆରମ୍ଭରେ ନିର୍ବାଚନ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ। ଆଗରୁ ଲୋକ କାଗଜ ହେଉଥିବା କର ମିଛକୁ ସତ ପ୍ରମାଣିତ କରାଉଥିଲେ, ବଡ଼ ବଡ଼ ସ୍ତୁତିରେ ଫଟୋ ଯୋଡ଼ାଯୋଡ଼ି କରି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୋକକୁ ବଦନାମ କରିବା ଭୟ ଦେଖାଇ ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରୁଥିଲେ, ସ୍ୱାର୍ତ୍ତ ଫୋର୍ଡ ଆସିଗଲା ପରେ ଲୋକଙ୍କୁ ପୁରୁଣାକ ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଅର୍ଥ କାଢ଼ି ନେଉଛନ୍ତି। ଏବେ ଏଥାଇ (ଆର୍ଟିଫିସିଆଲ୍ ଇଣ୍ଟେଲିଜେନ୍ସ) ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ଟେଲିଭିଜିଓ ବ୍ୟବହାର କରି ଖଳଲୋକେ ଜଣାଶୁଣା ଲୋକର କୌଣସି ଭିଡିଓକୁ ବଦଳାବଦଳି (ଏଡିଟ୍) କରି ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ନିଜ କଥା କୁହାଉଛନ୍ତି, ନିର୍ବାଚନରେ ନିଜର ପ୍ରାର୍ଥୀକୁ ସମର୍ଥନ କଲା ଭଳି ଆକାଂକ୍ଷା ହେଉଛି। ଏପରି କି ଆଠ ଦଶ ଟଙ୍କାରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ମିନିଟର ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ଭିଡିଓ ମିଳିଯାଉଛି। ନିର୍ବାଚନ ନ ଥିବା ସମୟରେ ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ଭିଡିଓ କରିଆରେ ବୋକାଳା ଚା'ର ନିକୃଷ୍ଟ ଜିନିଷକୁ ଭଲ ଜିନିଷ ଦେଖାଇ ଦେଖି ଦାମ୍‌ରେ ବିକ୍ରି, ସାଜବଜ-ଠକମାନେ ଲୋକଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏକାଉଣ୍ଟରୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଉଠାଇ ନେଉଛନ୍ତି ଏବଂ ଯୌନକେଳିକାରୀ ଭିଡିଓ କରି ବୟସ୍କମାନଙ୍କଠାରୁ ବେଶ ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରୁଛନ୍ତି। ଠକମାନେ ରାଜରାଜି କୋଟିପତି ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି। ପିଲାବେଳେ 'ଯାହା ନ ଦେଖିବ ବେନି ନୟନେ ପରତେ ନ ଯିବ ରୁକୁ ବଚନେ' ପ୍ରବଚନ ଶୁଣିଥିବା ଲୋକେ ଏ ଭିଡିଓକୁ

ବେନି ନୟନେ ଦେଖି ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରନ୍ତି। ଆମ ଦେଶରେ ୨୦୨୨ରୁ ଏହାର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିଲେ ବି ୨୦୨୪ର ନିର୍ବାଚନରେ ବେଶି ବ୍ୟବହାର ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଅଛି। ବହୁତ ଲୋକେ ଏହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେଲେ (ପ୍ରକୃତ ମିଡିଆ ଓ ମିଛ ମିଡିଆ ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ନ ଜାଣିପାରିବା ଲୋକେ) ଭୁଲ୍ ପ୍ରାର୍ଥୀକୁ ବାଛି ପାରନ୍ତି। ଆଦିକାଳି ତ ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ଭିଡିଓ ତିଆରି କରିବାର ସ୍ୱେଚ୍ଛାଭଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ମିଳିଲାଣି। ଗୋଟିଏ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ଦି

ଭର୍ଚୁଆଲ୍ ଡିପ୍‌ଫେକ୍‌ର। ଏନ୍‌କୋଡିଂ ଓ ଡିକୋଡିଂ ନେଟୱର୍କରେ, କେନ୍ଦ୍ରରେଟିଭ୍ ଆଡଭରସିଆଲ୍ ନେଟୱର୍କସ୍ ଭିତରେ ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ତିଆରି କରାଯାଏ। ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ଭଲ କାମ ଦି କରେ, ଯଥା ଫିଲ୍ମ ତିଆରିରେ ଅସମ୍ଭବ ଛବିକୁ ସମ୍ଭବ ଭଳି ଦେଖାଇପାରେ, ୩ଡି ଆର୍ଟିଷ୍ଟମାନେ ଏହାର ଉଦାହରଣ ନେଇ ଭଲ କଳାକୃତି କରିପାରନ୍ତି, ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ଶିକ୍ଷକମାନେ ଏହାର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇଥାନ୍ତି। ଭିଡିଓ ବା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଲେଖା ବଦଳାଯାଇପାରେ, ଭାଷା ବଦଳାଯାଇପାରେ। ଆପଣ ନିଜର ଫଟୋକୁ କୌଣସି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଫିଲ୍ମର ହିରୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯୋଡ଼ି ବଡ଼ ସୁସି ହୋଇପାରନ୍ତି।

ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ନୂଆ ନୂଆ ଖେଳଣାର ତିକାଇନ୍ ଦେଇପାରେ। ଡିପ୍‌ଫେକ୍‌ର ଆଲଗୋରିଦିମ୍ ଏମିତି ଯେ ଗହା ନିଜେ ନିଜେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିବ। ମୂଳ ବା ଅସଲ ଭିଡିଓରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ଥାନରେ ଆଉ ଜଣକୁ ଥୋଇପାରିବ, ଟୁମ୍ ମୁହଁରେ ଆଉ ଜଣକର କଥା ପୂରାଇପାରିବ। ଖରାପ କଥା ବି କରିପାରିବ, ଗୋଟିଏ ଅଜଣା ଯୌନକ୍ରିୟାରତ ବ୍ୟକ୍ତି ବଦଳରେ ଟୁମ୍ ହବି ଯୋଡ଼ିଦେଇପାରିବ। ଅସଲ ଜିନିଷ ବା ଦୃଶ୍ୟର ଭିଡିଓ ଭିତରେ ବଦଳ କରି ଲୋକଙ୍କୁ ଠକିହେବ, ତରାଇ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିହେବ। ପରିବାରର ଭୋକାରିଆ ଲୋକର ହବି ଭର୍ତ୍ତି କରି ସେ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି କହି ଅନ୍ୟ କୁଟୁମ୍ବରୁ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରାଯାଇପାରେ। ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ତିଆରି କରାଯାଇ (କୋର୍ଟ ନ ଧରି ପାରିଲେ) ନିରପରାଧକୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କି ଅପରାଧୀକୁ ନିର୍ଦୋଷ ଭାବେ ଖଲାସ କରାଯାଇପାରେ। ଆମେ ଏତେ ବେଶି ପରିମାଣରେ ଫେସ୍‌ବୁକ୍ ଓ ଇନଷ୍ଟାଗ୍ରାମ ଭଳି ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ ମଞ୍ଚରେ ଅଛୁ ଯେ ଠକମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଡିପ୍‌ଫେକ୍‌ରେ ବ୍ୟବହାର କରି ଆମର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୂଚନା ଏପରି କି ଆମ ନଠିରେ ଲାଲ୍ ଏକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିପାରନ୍ତି ଓ ଆମର ଅସଲ ଏକାଉଣ୍ଟକୁ ହାତକୁ ନେଇପାରନ୍ତି - ତେବେ ଆମେ ସହଜରେ ସର୍ବସ୍ୱାତ୍ତ ହେବା। ଠକମାନେ ଆମ ଫୋନ ଜରିଆରେ ଅଡିଓ(ସ୍ୱର), ଭିଡିଓ (ଚଳମାନ ଚିତ୍ର) ଓ ଫଟୋ ନେଇ (ଟାପ୍ କରି) ଲୋକଙ୍କୁ ଠକିପାରିବେ ଯଦି ଆମେ ଆମ ଏକାଉଣ୍ଟକୁ ବାରମ୍ବାର ଯାଞ୍ଚ ନ କରୁଛୁ ଓ ପାସୱର୍ଡକୁ ବାରମ୍ବାର ନ ବଦଳାଉଛୁ (ଅପଡେଟ୍ ନ କରୁଛୁ)। ଡିପ୍‌ଫେକ୍‌କୁ ଚିହ୍ନିପାରିଲେ ଆମେ ଠକମିତ୍ରୁ ସଞ୍ଚିପାରିବା। ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଓ ସାଧାରଣ ଉପାୟ ହେଉଛି ଆଖିପତା ନ ପଢ଼ିବା। ଗବେଷକମାନେ କହନ୍ତି, ଏଥାଇ ଜରିଆରେ ଚୁଡ଼ିଏ ହବି ଉଠାଇଲେ ଡାହା ଲୋକର ଯେଉଁ ମୁହଁ ଉଠାଏ ସେଥିରେ

ଆଖିମିଟିକା ରହିପାରେ ନାହିଁ, ଗୋଟିଏ ମୁହଁରେ ଆଖି ଖୋଲିଥିଲେ ପର ମୁହଁରେ ପତା ବସ ହେବ, ଏ ପ୍ରାକୃତିକ କଥା, କିନ୍ତୁ ଏଥାଇ ବହୁତ ଚୁଡ଼ାଏ ଫଟୋ କପି କରୁଥିବାରୁ ପ୍ରତି ଫଟୋରେ ଆଖି ଖୋଲା ଥିବାର ଘଟଣା ଘଟିଯାଏ। ଏଥାଇ ଆଲଗୋରିଦିମ୍‌ରେ ନାହିଁ ମିଡିମିଟିକା ଚିତ୍ର ଉଠାଇବା। ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦୋଷ ଯେ, ଦୁଇଟା ମୁହଁ ପାଖାପାଖି ହୋଇଗଲେ ଦେଖିଲିଆ ଦିଶେ। ଆଖି ସବୁବେଳେ ଖୋଲା ଥିବା ଦିଶିବ। ତମ ବି ମସୃଣ ବା ସମତଳ ଦିଶିବ ନାହିଁ, ରଙ୍ଗ ମଲିଛା ମଲିଛା ଦିଶିବ, ଓଠ ଉପରେ ଓଠ ପଡ଼ୁ ନ ଥିବ। ଦାଢ ଆଉ ବାଳ ପ୍ରାକୃତିକ (ନାଚୁରାଲ) ଦିଶୁ ନ ଥିବ। ଆମାଜନ, ଫେସ୍‌ବୁକ୍ ଓ ମାଲକ୍ରେସ୍‌ଫ୍ ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ଚିହ୍ନିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେଣି। ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ଚିହ୍ନିବା ଗୋଟିଏ କଥା, କିନ୍ତୁ ତାକୁ ରୋକିପାରିବା ଆଉ ଗୋଟିଏ ସମସ୍ୟା। ଆଧାର କାର୍ଡ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବା ବାୟୋମେଟ୍ରିକ୍ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଏ ପାଖ ସେ ପାଖ ଅନେଇବା, ଆଖିମିଟିକା ମାରିବା, ହସିବା, ଖଟେଇହେବା, ତରଳତା ଆଦି କାବର ପ୍ରାଣୀର ବିଭିନ୍ନ କାମର ହବି ନିଆଯାଇଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ପ୍ରଣାଳୀରେ କେବଳ ଛୁଇଁ ହବି ନିଆଯାଏ। ଗୋଟି ଗୋଟି ଛୁଇଁ ହବିକୁ ନେଇ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର (ଭିଡିଓ) କଲେ ହବିଚୁଡ଼ିକ ଡେଇଁଥିବା ଭଳି ଲାଗିବ। ଯଦି ଟୁମ୍ ବାରିପାଗୁନାହିଁ ତେବେ ଆଇଡେନ୍‌ଟିଫିକା (iDenfy) ନାମକ ଏକ ପାଠ (ସଫ୍ଟୱେର) ଜରିଆରେ ଏମିତି ଠକମି ଧରିହେବ। ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରାଇଭେସି (ଗୋପନୀୟତା) ଭଙ୍ଗ କରି ଚା'ର ହବି, କଥାବାଣୀ ଆଦି ଗ୍ରହଣ କରିବା, ପ୍ରକାଶ କରିବା ଓ ପ୍ରସାର କରିବା, ଅଧିକତ୍ୱ ବୋଲି ଆଇଡି ଆକ୍ଟର ୬୬ଲ ସେକ୍ସନ କହେ। ତେଣୁ ଟୁମ୍ ଡିପ୍‌ଫେକ୍ ଭିଡିଓ ଦେଖିଲେ ଟୁମ୍ ସାଇବର ଆନାରେ ମାମଲା ଦାଏର କରିପାରିବ।

sahadevas@yahoo.com